

XOTIN QIZLAR KASALLIKLARI

Emu University 3 kurs talabasi

Boqimirzayeva Charos

Kalit soʻzlar-*spetsifik nonspesifik infeksiyalar, endokrin xastaliklar, hayz, oʻsma kasaligi, reproduktiv sistema, zaxm, soʻzak, trixomonada, OITS, asemptomatik, menstrual sikl, profilaktik tekshiruv*

Xotin-qizlar kasalliklari — xotin-qizlar organizmining anatomik va fiziologik xususiyatlariga bogʻliq kasalliklar hisoblanadi. Bu kasalliklar jinsiy sistemaga tegishli boʻlsada, u butun organizmga taʼsir qiladi. Barcha aʼzo va sistemalar bir-biri bilan uzviy bogʻliqligi tufayli Xotin-qizlar kasalliklarini butun organizmning kasalligi deb qarash lozim; ginekologik kasalliklar oʻz navbatida boshqa aʼzo va sistemalar kasalliklari oqibatida ham yuzaga kelishi mumkin. Bunda turli spetsifik va nonspesifik infeksiyalar, bolalikda boshdan oʻtkazgan kasalliklar, endokrin xastaliklar, moddalar almashinuvining buzilishi, hayotiy muhim aʼzolar patologiyasi asosiy ahamiyatga ega. Xotin-qizlar kasalliklarik. bir necha guruhlarga boʻlinadi: yalligʻlanish kasalliklari, hayz faoliyatining buzilishi, oʻsma kasalliklari, jinsiy aʼzolar rivojlanishi hamda joylashuvi anomaliyasi va hokazo. Xotin-qizlarda koʻproq yalligʻlanish kasalliklari kuzatiladi. Bu koʻp jihatdan reproduktiv sistemaning funksiyasi bilan bogʻliq boʻlib, hayz, abort va ayniqsa tugʻruq jarayonida ayol organizmida infeksiya rivojlanishi uchun qulay sharoit vujudga keladi. Bundan tashqari spetsifik infeksiyalar, jinsiy yoʻl bilan yuqadigan kasalliklar — zaxm, soʻzak, trixomonada, soʻnggi yillarda OITS, xlamidiyalar va viruslar Xotin-qizlar kasalliklarikning koʻpayishiga sabab boʻlmoqda.

Koʻpgina kasalliklar tanada sezilmasdan rivojlanadi. Ular bir necha oy va baʼzan yillar davomida asemptomatik boʻlishi mumkin va doimiy tibbiy nazoratsiz ular osongina xavfli shakllarga aylanishi mumkin. Keling, ushbu maqolada haqiqiy xavf tugʻdirishi mumkin boʻlgan ayollar kasalliklari haqida gapiraylik.

Mamlakatimizda kasallikning oldini olish bilan bogʻliq aniq muammo bor – ayollar shifokorga borishni yoqtirmaydilar, toʻgʻrirogʻi, ular faqat alomatlar aniq va baʼzan chidab boʻlmas boʻlganda kelishadi. Ayollar ginekologga jiddiy tsikl buzilishlari va oʻsma jarayonlari bilan kelishadi, ularni oldini olish yoki hech boʻlmaganda oʻz vaqtida aniqlash mumkin.

Ayollar uchun xavfli kasalliklar . 1. Koʻkrak bezi saratoni . Faqat 20 yil oldin, koʻkrak bezi saratoni 50-60 yoshli ayollarda tashxis qoʻyilgan boʻlsa, hozir bu kasallik 30-40 yoshli yosh ayollarda uchraydi. Ushbu hodisaning aniq sabablari hali aniqlanmagan, ammo shifokorlar va olimlar bu ayolning hayotidagi katta miqdordagi stress, atrof-muhitning yomonlashishi va emizishdan bosh tortishi bilan bogʻliqligini taʼkidlamoqda. Asosiy xavf omili genetikdir.

2. Bachadon boʻyni saratoni . Har yili yuz minglab odamlarning hayotiga zomin boʻladigan kasallik. Ushbu kasallikning rivojlanishida aybdor inson papillomavirusidir. Ushbu kasallikning oldini olish oʻsmirlik davridagi oʻgʻil va qiz bolalarni virusning xavfli shtammlariga qarshi jinsiy aloqa qilishdan oldin emlashdan iborat.

3. Tuxumdon kistasi . Funktsional tuxumdon kistalari tez-tez uchraydi va hayot uchun xavfli emas deb hisoblanadi, chunki ular aralashuvisiz bir necha oy ichida qisqaradi. Agar kist yorilib ketgan bo'lsa, ular xavf tug'diradi – bu holda, ayol shoshilinch ravishda tez yordam mashinasida jarrohlik uchun intensiv terapiyaga olib boriladi. Ba'zi hollarda kistning qoldiqlari tuxumdon bilan birga olib tashlanadi. Funktsional kistlardan tashqari, jarrohlik yo'li bilan olib tashlashni talab qiladigan xavfliroq turlari mavjud. Kistlarni o'z vaqtida aniqlash uchun ginekologlar bemorlarga davriy ultratovush tekshiruvidan o'tishni tavsiya qiladi.

4. Jinsiy yo'l bilan yuqadigan kasalliklar . Ushbu turdagi har qanday kasallik ayolning reproduktiv salomatligiga tahdid soladi. Ulardan ba'zilari asemptomatikdir va patogen tanaga kirgandan keyin 3-4 oy o'tgach o'zlarini his qilishadi.

5. Bachadon miomasi . Bachadon bo'shlig'idagi benign shish. Kasallik ko'pincha 30 yoshdan keyin rivojlanadi va asemptomatik bo'lishi mumkin. Miomaning xavfli tomoni shundaki, ular yaqin atrofdagi organlarning ishini buzishi mumkin – ich qotishi, siydik pufagi muammolari va bepustlikka olib kelishi mumkin.

Agar mioma tez o'ssa va bemorning normal hayotiga xalaqit bersa, u jarrohlik yo'li bilan olib tashlanadi. Ammo har qanday holatda, mutaxassisning nazorati talab qilinadi – ginekolog . Miomani o'tlar, afsunlar yoki mashqlar bilan davolash mumkin emas. Bunday yondashuv qaytarib bo'lmaydigan jiddiy oqibatlariga olib kelishi mumkin.

5. Endometrioz . Bachadonning ichki qatlamidan tashqarida endometriyal hujayralar o'sishi natijasida rivojlanadigan og'ir ginekologik kasallik. Bu tos a'zolarining to'qimalarida yallig'lanish jarayonlarini keltirib chiqaradi, bu esa doimiy og'riq va hayz davri bilan bog'liq muammolarga olib keladi. Endometrioz ko'pincha bepustlikka olib keladi. Kasallik endometrioz o'choqlarining joylashishiga qarab ham tibbiy, ham jarrohlik yo'li bilan davolanadi.

6. Adneksit yoki tuxumdonlar va fallop naychalarining yallig'lanishi . Kasallik abort qilish yoki jinsiy gigienaning etarli emasligi natijasida tanadagi gipotermiya, birga keladigan yallig'lanish jarayonlari fonida rivojlanadi. Adneksit o'zini pastki qorinda, sakrumda va pastki orqa qismida og'riqlar va yoqimsiz oqimning ko'rinishi sifatida namoyon qiladi.

Ginekologik kasalliklarning asosiy belgilari. Qorinning pastki qismida har qanday tabiatdagi og'riqlar (tortishish, og'riq, davriy), menstural sikldagi o'zgarishlar, noxush hid bilan g'ayrioddiy oqim, Siydik chiqarish bilan bog'liq muammolar, Jinsiy aloqa paytida, og'riq Libidoning keskin pasayishi, Shuningdek, ko'krak qafasidagi og'riqlar yoki sut bezlarida bo'laklar paydo bo'lishiga e'tibor qaratish lozim. Yuqorida sanab o'tilgan alomatlarining har biri shoshilinch ravishda ginekolog bilan uchrashish va tekshiruvdan o'tish uchun sababdir .

Ayol kasalliklarining oldini olish. Hech qanday sehrlı dori yo'q. Hech kim sizga hech qachon u yoki bu kasallikdan qochishingiz mumkinligiga kafolat bermaydi, ammo siz hali ham ularning rivojlanish xavfini kamaytirishingiz mumkin . Chekishni to'xtating. Chekish turli kasalliklarning rivojlanishining jiddiy provokatoridir.

Faol turmush tarzini olib boring. Barqaror faoliyat to'sda tiqilishi rivojlanishining oldini olishga yordam beradi, semirish xavfini sezilarli darajada kamaytiradi va umumiy ohangni yaxshilashga yordam beradi.

Sog'lom jinsiy faoliyatni saqlang. Tekshiruvdan o'tmagan hamkorlar bilan to'siqsiz kontratseptiyasiz aloqa qilishdan saqlaning.

Sog'lom ovqatlanish va ichish rejimi haqida unutmang. Meva, sabzavotlar, sut mahsulotlari, baliq va dengiz mahsulotlari nafaqat reproduktiv salomatlikni, balki umumiy salomatlikni ham qo'llab-quvvatlaydi.

Har olti oyda bir marta profilaktik tekshiruvdan o'ting. Bu ko'p vaqt va kuch talab qilmaydi, ammo shu tarzda siz og'ir patologiyalarni rivojlanish xavfini kamaytirishingiz mumkin.

Kasallik statistikasi. Tadqiqot ma'lumotlariga ko'ra, reproduktiv yoshdagi ayollarning taxminan 60 foizi u yoki bu ginekologik kasalliklardan aziyat chekmoqda. Biroq, aslida bu foiz ancha yuqori. An'anaviy ravishda ayol jinsiy a'zolarining kasalliklarini quyidagilarga bo'lish mumkin:

- yuqumli;
- onkologik;
- gormonal.

Turli ma'lumotlarga ko'ra, ular kasallikning barcha holatlarining 45-60% ni tashkil qiladi. Ko'pincha ayollar yallig'lanishni davolashga yetarlicha e'tibor bermaydilar. Biroq, bu yondashuv asoratlar bilan to'la bo'lib, ko'pincha ayolning reproduktiv salomatligini buzishga olib keladi.

Yallig'lanish xususiyatiga ega bo'lgan kasalliklar orasida nonspesifik vaginit 29%, atrofik vaginit - 12%, nonspesifik o'tkir servitsit - 8%, qolgan holatlar - nonspesifik o'tkir salpingooforit, endometriyit, o'tkir bartolinit.

Ikkinchi o'rinni bachadon bo'yni va miyometriumning yaxshi xulqli kasalliklari egallaydi - 12%. Servikal kanal poliplarining ulushi 6%, bachadon bo'yni eroziyasi - 5%, leykoplakiya - 1%, displaziya - 1%. Uchinchi o'rinni hayz davrining buzilishi egallaydi - taxminan 11% (amenoreya, disfunktsional bachadondan qon ketish, menopoz/metrorragiya).

To'rtinchi o'rinni bachadon bo'yni saratoni egallaydi - taxminan 6%. Qolgan 26% quyidagi kasalliklarga bo'linadi - bachadon leyomyomasi, ichki genital organlarning prolapsasi va prolapsasi va endometrioz, endometriyal giperplastik jarayonlar va boshqalar.

Jahon statistik ma'lumotlariga ko'ra, dunyodagi saraton kasalliklarining 90 foizi kam daromadli va tibbiyot rivojlangan mamlakatlarda yashovchi ayollarda tashxis qilinadi. Bemorning yoshi ham muhimdir, bu xavf guruhiga 35 yoshdan 55 yoshgacha bo'lgan ayollar kiradi.

Bachadon bo'yni saratoni bosqichiga qarab, birinchi bosqichda bo'lgan bemorlarning 80-99 foizi, ikkinchisi - 60-90 foizi, uchinchisi - 30-50 foizi, to'rtinchisi bilan - taxminan 20 foizi besh yillik omon qolish chizig'idan o'tadi.

70% hollarda bachadon bo'yni saratonining sababi HPV, ayniqsa eng agressiv turlari 16 va 18. Ko'pgina mamlakatlarda HPV ga qarshi emlash majburiy emlash rejasiga kiritilgan. JSST kuzatuvlariga ko'ra, HPV vaktsinasi samarali ekanligi to'liq isbotlangan.

Ginekologik kasalliklarni erta tashxislash muvaffaqiyatli davolanishning kalitidir. Shuning uchun yillik profilaktik tekshiruv va informatsion diagnostika juda muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xotin-qizlar kasalliklari” O‘zME. X-harfi Birinchi jild. Toshkent, 2000-yil
2. F. M. Ayupova, Yu. Q. Djabbarova „GINEKOLOGIYA” Toshkent ,2014
3. www.medcentr.biz
4. www.into-sana.ua